

چند نکته در صحافی

■ بابک جواهرمنش

A few hints in binding

Babak Javahermanesh

بندید و بعد به فرم شانزده صفحه‌ای تبدیل شود. اگر گرماژ کار شما بالای صد و پنجاه گرم باشد به فرمهای هشت صفحه‌ای مونتاژ و سپس در صحافی برش می‌شود. نکته دیگری هست که به قسمت چاپ فرمها برمی‌گردد، همانطور که می‌دانید برای چاپ فرم، ماشین چاپ، سنجاق نشان دارد. شما اگر با چاپخانه‌ای کار می‌کنید و می‌دانید که کار صحافی را نیز به کجا خواهید داد، حتماً گونیای ماشین تاکن را از صحاف بپرسید و به چاپخانه اعلام کنید که با کدام طرف سنجاق نشان را تنظیم کند. برای کارهای حساس این را پیشنهاد می‌کنم. این مسئله بخصوص در زمانی اهمیت بسیار خواهد داشت که در هنگام طراحی صفحات، خطوط یا نوارهای رنگی ثابتی در همه صفحات در نظر گرفته می‌شود. برای تمیزی و ظرافت بیشتر در قرارگیری این خطوط در یک راستا این کار ضرورت دارد.

لب برگردان

نکاتی درباب بهتر شدن یک کاتالوگ، مجله و یا کتاب که جلد آن به شیوه لب برگردان انجام می‌شود. در زیر به سه مورد از اشکالهایی که می‌تواند برای یک کاتالوگ لب برگردان پیش بیاید اشاره می‌کنم.
۱- داخله از لب برگردان کوتاه‌تر و یا بلندتر شود.

به طور معمول شش نوع تای فرم انجام می‌شود. چهار صفحه، هشت صفحه، دوازده صفحه، شانزده صفحه..... بیست و چهار صفحه و سی و دو صفحه. تای فرم سی و دو صفحه‌ای معمولاً انجام نمی‌شود چون هم ماشین تاکن به سایز بزرگ کم است و هم به دلیل تای زیادی که فرم زده می‌شود احتمال کج شدن و قطور شدن فرم هست. این دلایل برای تای فرم بیست و چهار صفحه‌ای هم حاکم است. اما تای چهار صفحه‌ای و هشت صفحه و دوازده صفحه و شانزده صفحه‌ای معمول است به همین خاطر نکاتی را در مورد این چهار نوع تای فرم توضیح می‌دهم. اگر سایز کار شما به شکلی است که در یک سند چاپی می‌توانید بیست و چهار صفحه بندید این کار را بکنید اما طوری فرم بندی کنید که بعد از چاپ فرم در صحافی این فرمها از وسط برش شود و تبدیل به دو فرم دوازده صفحه‌ای گردد. بدین شکل هم در تای فرم سرعت بالاتر می‌رود و هم کار تمیزتر خواهد شد. اما اگر گرماژ کاغذ بالای صد و پنجاه گرم است می‌توانید فرم بیست و چهار صفحه‌ای را طوری مونتاژ کنید که دو فرم هشت صفحه‌ای و دو فرم چهار صفحه‌ای شود. این کار تعداد فرم شما را بیشتر می‌کند اما نتیجه کار از لحاظ زیبایی بهتر خواهد شد. در مورد تای شانزده صفحه‌ای هم پیشنهاد من به همان ترتیب تای بیست و چهار صفحه‌ای است که می‌توانید فرم را سی و دو صفحه‌ای

به دنبال هدفهای فصلنامه سراغ تجربیات با ارزش دیگری رفتیم و به هر ترتیبی شده تجربیات با ارزش صحافی فاروس یا به عبارت دیگر آقای جواهرمنش را از خاطراتش بیرون کشیدیم. مطلب فوق گوشه‌ای از این تجربیات، از زبان فرزند ایشان است. متأسفانه تصاویر مربوط به مطلب بدستمان نرسید بنابراین از تصاویر دیگری که ارتباط با موضوع دارد استفاده شده است.

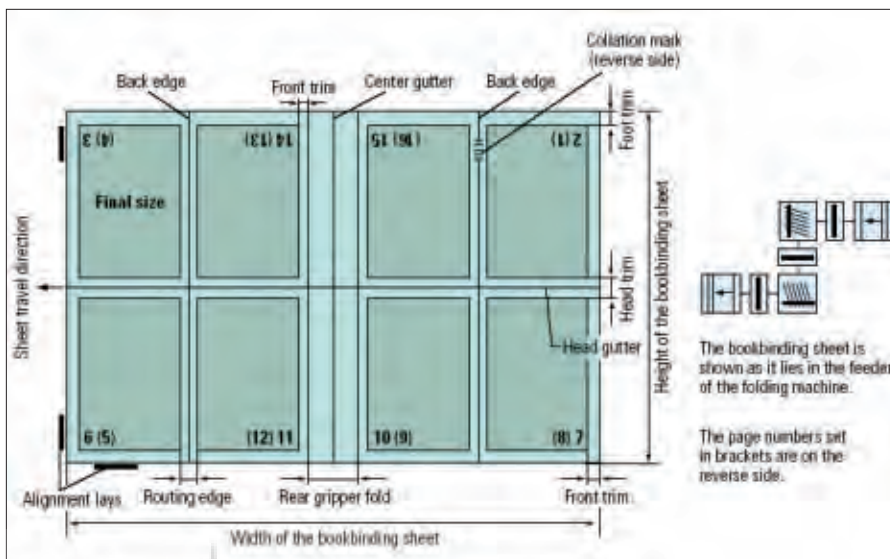
خواهد چسبید و تبدیل به پاکت می‌شود! اندازه مناسب برای برگردان این تقریباً یک سانت کوچکتر از رو یا پشت جلد است.

۳- خط لب برگردان کج شود.

کج شدن خط لب برگردان فقط می‌تواند کار صحاف باشد. چون خط را به دو صورت می‌زنند یا با ماشین لترپرس و یا با خط زن‌های دستی. از آنجایی که معمولاً برای جلد، از کاغذ گلاسه استفاده می‌کنند و شاید بر روی آن سلفون و یا یووی هم خورده باشد سطح جلد لغزنده می‌شود و موقع خط زدن با دستگاه خط زن دستی باعث لغزیدن جلد زیر تیغه می‌شود این لغزیدن و کشیده شدن جلد زیر تیغه باعث کجی خط می‌شود و در پایان از هر ده جلد دو یا سه جلد آن کج دیده می‌شود پس تا آنجایی که ممکن است جلد را بایستی با لترپرس خط تا بزیم تا مشکلی از این بابت ایجاد نشود.

(چند نکته کوتاه برای جلد)

۱- اگر داخل جلد را سلفون یا یووی زدید حتماً جای عطف و چسب بغل را بدون سلفون یا یووی نگه دارید. چون مطمئن باشید که چسب به جلد نمی‌چسبد. ۲- برای صحافی با چسب گرم تا آنجا که ممکن است و مقوای جلد شما اجازه می‌دهد از پایین جلد حداقل نیم سانت اضافه بگذارید تا در هنگام جلد کردن چسبهای اضافی که به صفحه پرس ماشین مالیده شده است به عطف نچسبند و کار تمیزتر شود. البته اگر هم مقوای شما به اندازه‌ای است که نمی‌توانید بزرگ‌تر از داخله بگیرید و شاید بعضی وقتها از فرمهای شما هم کوچکتر است در آن وقت می‌توانید به صحاف بگویید که قبل از جلد کردن، فرمهای داخله را برش زند و سفیدی اضافه‌ای را که دارد از فرم بگیرد البته در نظر داشته باشید به اندازه‌ای برش خورده نشود که بعد از جلد کردن جایی برای دور بریدن کار وجود نداشته باشد. ■

همانطور که می‌دانید برای صحافی کارهایی که لب برگردان دارد قبل از چسباندن جلد ابتدا باید فرمهای داخله ترتیب شود و بعد از ترتیب شدن باید لب جلوی کار برش نهایی شود و سپس جلد چسبانده شود. اگر کاتالوگ ما قطع رحلی باشد یعنی بیست و یک در بیست و هشت سانتی‌متر، لب جلوی کار ما بیست و یک سانتی متر خواهد بود. گاهی در موقع برش زدن لب جلویی داخله کاتالوگ، مشکلاتی پیش می‌آید مثلاً اگر طراح، صفحات را به شکلی طراحی کرده که به اندازه داخله به جای بیست و یک سانتی متر، بیست و یک و دو میلی‌متر باشد و اگر جلد ما به شکلی طراحی شده باشد که خط مربوط به برگردان جلد در فاصله بیست و یک سانتی متر باشد، در پایان صحافی متوجه می‌شویم که داخله دو میلی‌متر از جلد بلندتر شده است که این موضوع هم به زیبایی کاتالوگ لطمه می‌زند و هم یک اشکال صحافی محسوب می‌شود. پس توصیه من این است که در اندازه دادن به داخله و جلد دقت زیادی شود.

۲- لب برگردان به عطف و یا جاناخنی بچسبند. در این مورد هم اشکالی که می‌تواند پیش بیاید مربوط به اندازه‌ای است که طراح در نظر می‌گیرد. دقتی که باید کرد در مورد اندازه‌ای است که به داخل جلد و یا روی جلد بر می‌گردد. در اینجا اگر عرض جلد بیست و یک سانتی‌متر باشد اندازه‌ای که بر می‌گردد باید کمی کوچکتر گرفته شود. چون در هنگام جلد کردن لب برگردان ما به جا ناخنی

